

Združenie sudcov Slovenska

STANOVISKO

PREZIDENTA ZDRUŽENIA SUDCOV SLOVENSKA

Vážené kolegyně a kolegovia,

sudca Najvyššieho súdu SR JUDr. Štefan Harabin dňa 2.6.2016 zverejnil svoj názor na postup rozhodovania Súdnej rady SR dňa 31.5.2016 hlasovaním šiestich členov (súčasne predsedov a podpredsedov súdov) pri výklade otázky týkajúcej sa etického problému nezlučiteľnosti týchto funkcií.

Schválené uznesenie konštatovalo, že konanie týchto sudcov je v súlade so zásadami etiky sudcu.

JUDr. Harabin označil ich účasť na hlasovaní aj za „arogantnú personálnu korupciu sudcov..., hyperneetickosť, pre ktorú majú byť okamžite disciplinárne stíhaní ..., hrubú nezákonnosť, ... absolútny výsmech pre právny štát, ... šlabikárovú svojvôľu, ktorá je dôvodom nielen na zbavenie talára, ale i na odňatie občianskeho preukazu“.

Publikovaný názor je v príkrom rozpore so záväznou judikatúrou Ústavného súdu SR i medzinárodnými dokumentmi upravujúcimi sudcovskú

nezávislosť, ktoré nemajú len odporúčací charakter, ale primeranú mieru právnej relevancie (PL.ÚS 27/2015).

Súdna rada je oprávnená a súčasne i povinná definitívne (konečne) rozhodovať v otázkach dodržiavania (porušovania) etických pravidiel sudcu, proti ktorému rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (t.j. je posledný orgán).

Možnosť pochybností o nezaujatosti 10 členov súdnej rady (7 členov sa rozhodovanie osobne týka a 3 členovia prezentovali podaním návrhu názor o neetickom správaní sa kolegov), čo vylučuje pri 18 členoch schválenie platného uznesenia (potrebných je minimálne 10 hlasov) postupovala súdna rada v plnom súlade s judikatúrou Ústavného súdu SR (PL.ÚS 8/2013, PL.ÚS 99/2011) o povinnosti aplikácie teórie hraničného orgánu a doktríny nevyhnutnosti, kedy hraničné orgány musia niekedy riešiť otázky, ktoré sa týkajú nich samých, uprednostnením rozhodovania orgánu, o nestrannosti ktorého sú pochybnosti, než aby nebolo vôbec rozhodnuté.

Tento postup vždy aplikuje ústavný súd aj pri riešení otázky protiústavných zásahov do platov sudcov ústavného súdu, ako to zhodne riešia aj ústavné súdy Európskej únie.

Je teda jednoznačné, že publikované stanovisko hrubo nerešpektuje záväznú judikatúru, čo môže pravdepodobne vyplývať z neakceptovateľnej neznalosti judikatúry autorom (sudcu Najvyššieho súdu SR) alebo z jeho ignorancie záväznej judikatúry.

Zároveň je potrebné posudzovať názor sudcu aj z hľadiska medzinárodných štandardov upravujúcich slobodu prejavu sudcu a sudcovskú etiku.

V dokumentoch je uvedené, že „sudcovia majú tiež právo na slobodu prejavu, avšak za predpokladu, že sudcovia pri výkone týchto práv budú vždy postupovať tak, aby zachovali vážnosť svojho úradu, t.j. vždy sa správajú tak, aby chránili dôstojnosť ich funkcie“ (Základné princípy nezávislosti súdnictva schválené VZ OSN v roku 1985 – bod 8, Stanovisko č. 3 (2002) Poradnej rady európskych sudcov – písm. A bod 17).

Schválené zásady sudcovskej etiky vychádzajú z viacerých medzinárodných dokumentov (čl. VI. Zásad).

V Londýnskej deklarácii Európskej siete súdnych rád z roku 2010 „O sudcovskej etike“ je konštatované, že medzi požadované vlastnosti (prednosti) sudcu, ktoré tiež majú garantovať dôveru v justíciu, patrí aj „rozhľadné správanie sa ... rešpektovanie osôb a ich dôstojnosti vo všetkých okolnostiach jeho súkromného života ... absentovanie zaujatosti a predsudkov pri vyjadrovaní sa primeraným a nediskriminačným spôsobom aj v písomných prejavoch“.

Je teda zrejmé, že realizácia práva sudcu na slobodu prejavu musí vždy spĺňať náročné kritériá, ktoré vylučujú aplikáciu dehonestujúcich výrazov a súčasne povinnosť posudzovať správanie sa kolegov len so znalosťou práva a medzinárodných dokumentov týkajúcich sa súdnictva.

Som presvedčený, že použité výrazy na adresu členov súdnej rady, ktorí postupovali v súlade s judikatúrou ústavného súdu, nepreukazujú u JUDr. Harabina naplnenie osobných vlastností oprávnené kladených na sudcov, znižujú vážnosť sudcovskej funkcie, čo môže reálne negatívne vplývať na dôveru verejnosti k justícii.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že členovia súdnej rady a súčasne predsedovia súdov získali funkcie účasťou v procese prístupu k verejnej funkcii (čl. 30 ods. 4 Ústavy), takže ich vykonávajú na základe demokratickej

legitimácie verejnej moci (čl. 2 ods. 1 Ústavy), kde je vylúčená ústavoprávna akceptovateľnosť nepravej i pravej retroaktivity (napríklad PL.ÚS 38/99, PL.ÚS 16/95, I.ÚS 238/04).

Dôsledné rešpektovanie ústavného princípu zákazu retroaktivity a plnenie morálnej povinnosti zotrvať vo funkciách, na ktoré ich delegovali kolegovia (zodpovednosť voči nim) vylučuje neetické správanie sa uvedených sudcov.

V Košiciach dňa 3.6.2016

JUDr. Juraj Sopoliga
prezident Združenia sudcov Slovenska